

XXI əsr elm və texnologiya əsri kimi qəbul edilir. Yəni bu əsrin əsas inkişaf amilləri elm və texnologiya üzərinə qurulub. Bu dövr elə sürətli hərəkət edir ki, onunla ayaqlaşma bilməyən, elmi ilə texnoloji tərəqqisi ilə ondan geri qalan şəxs və cəmiyyətlər geri qalmış, inkişaf etməmiş və ezilməyə məhkum kimi qəbul edilir. Əlbəttə ki, həyatın hər sahəsində öz sözünü söyləmiş İslam dini əsrlər öncə elmə, alimə və əslə müvafiq (kitab və sünneyə uyğun) tərəqqini dəstəkləmiş və təşviq etmişdir. Bu barədə həm Qurani-Kərimdə, həm də Peyğəmbərimizin (s.ə.s) hikmət dolu sözlərində çoxlu kəlam və tövsiyələr yer almaqdadır.

Bu yazımızda elmə və tərəqqiyə axirət gözü ilə baxmaq qərarına gəldik. Bu dünyada bizi xoşbəxt edən elm və tərəqqi bizi o biri dünyada da xoşbəxt etməli bizim əlimizdən tutmalıdır. Bilik günü münasibəti ilə bir daha həm müəllim həmkarlarımıza, həm də tələbə dostlarımıza işin həqiqətini çatdırmaq istərdim.

Ümumiyyətlə həm dini, həm də dünyəvi nöqteyi-nəzərdən əyani faydası olmayan elmin faydası yoxdur. Yəni dünyəvi nəzərlə əgər bir elm adamı elmi ilə ixtiralar etmirsə, elmi ilə cəmiyyətə fayda verə bilmirsə sözün əsl mənasında adam yetişdirə bilmirsə faydasız elm və faydasız alim sayılır. Bildikləri sadəcə beynində müəyyən yer zəbt edir, başqa bir işə yaramır. Bu cür alimlər tozlanaraq rəfdə qalan ayaqlı kitab kimidirlər.

Dini nöqteyi-nəzərdən də həm özünə, həm də cəmiyyətə faydası toxunmayan alimlər kitab yüklü uzunqulaqlar kimi qəbul edilmişlər. Əgər alimin bigisi onun hal və hərəkətlərində dəyişiklik yaratmayıbsa, əyani şəkildə onun həyatında dəyişiklik etməyibsə, öyrəndikləri ona yükdür, onun üçün cəhənnəm vəsiləsidir. Necə ki, ağızda çeynənib mədəyə girməyən qidanın insana faydası olmadığı kimi, yaşantı tərzinə dönməyən elmin də insana faydası yoxdur. Xeyli qərbli şərqşünaslar var ki, Qurani, hədisləri mükəmməl bilir, ancaq İslamı qəbul etməyiblər. Bu cür insanlar üçün elmin heç bir faydası yoxdur, əksinə zərəri var. Belə insanları disketlərə, CDlərə bənzətmək olar. Kompüterimizdə hər cür bilgi və məlumat yer ala bilər. Verdiyimiz hər suala cavab verə bilər, ancaq tətbiqatı olmadığı üçün kompüterin özünə heç bir faydası yoxdur. Hikmət əhli bir alimin din təhsili görə tələbəyə söylədiyi bu sözlər çox mənalıdır: "Sizin tədris etdiyiniz bu elmi Müsəlman olmayanlar da tədris edir. Sizin onlardan fərqliniz bildiyiniz ilə əməl etməyiniz olmalıdır." Əlbəttə, burada elmə dəyər verməmək mənası çıxmır, sadəcə olaraq bildiyini əməllərlə manidar qılmaq lazımdır. Deməli, həm dünyəvi baxımdan, həm də dini baxımdan faydalı və rəğbət edilən elm həm sahibinə, həm də ətrafına faydası toxunan elmdir.

■ ■ ■ ■ Bütün elmlərin nəhayəti Allaha çatdırır. Bu mənada dünyəvi elmləri də bütün incəlikləri ilə tədris edərək Allaha "qovuşmaq" mümkündür. Sahibinə fayda təmin edən elm

məhz budur.

□ □ □ □ Zəmanəmizin xəstəliklərindən biri də növündən və keyfiyyətindən asılı olmayaraq övladını ali məktəbə yazdırmaq və tələbə olması ilə fəxr etməkdir. Əlbəttə ki, hər bir valideynin haqqıdır ki, övladı ilə fəxr etsin, ancaq bir çoxları üçün övladının nə oxuduğu və necə oxuduğu maraqlı deyil. Onlar çün maraqlı olan “filankəsin uşağı oxuyur, mənimki niyə oxumasın” məntiqidir. Çünki əksər insanlar bu texnologiya və elm əsrində digər insanlar üçün yaşamağa başlayıb. Hər kəs özünün elmi və müasir olduğunu göstərməyə çalışır. Nəticədə zehni və könlü boş ali təhsilli insanlar qalır cəmiyyətə. Bu da potensial təhlükədir.

Dinimiz, ən xeyirli insanın digər insanlar üçün faydalı olanın olduğunu söyləyir. Uca Allah hər bir müsəlmanın elm öyrənməsini və digər insanlara da öyrətməsini əmr edir. Allah üçün oxumağı, elmdə Allahı görməyi tövsiyə edir. Şanlı Peyğəmbərimiz məqsədində bu olmayan elmin fayda verməyəcəyini, hətta sahibinin cənnətin qoxusunu ala bilməyəcəyi barəsində xəbərdarlıq edir. Müsəlman gənc elm öyrənərək bütün müsəlmanlara və bütün dünyaya nümunə olmağı özü üçün hədəf etməlidir.

Axirətini düşünən hər bir müsəlman üçün, hər bir müsəlman gənc üçün Peyğəmbərimizin bu hədisi meyar olmalıdır. Lazımı şəkildə düşünərək bundan dərs almalıyıq:

Qiyamət günü hesaba ilk çəkilmək üçün şəhid, alim və zəngin biri gətirilir:

Allah şəhidə verdiyi nemətləri xatırladır, o da bu nemətləri xatırlayır. Allah ona bunun müqabilində nə etdiyini soruşar. O da:

“Səhid olana qədr sənənin yolunda savaşdım”; deyər. Allah:

“Xeyr, sənə nəngəvər, qəhrman desinlər deyər savaşdın”; deyər və o üzü üstə cəhənnəmə atılır.

Eyni şəkildə elm təhsil etmiş və Quran tədris etmiş biri gətirilir. O da:

“Sən nin rızan üçün elm təhsil etdim, öyrətdim və Quran oxudum”,- deyincə ona da:

“Xeyr, yalan danışsən. Sən alim desinlər deyər elm öyrəndin və nə gözəl tilavəti var desinlər deyər Quran oxudun”, - deyilir və üzüstə o da cəhənnəmə atılır.

Sonra Allahın hər cür nemətini verdiyi zəngin biri gətirilir, ona da eyni şəkildə suallar soruşulur. O da:

“Verilməyini istədiyini yerə verdim mənə dim, sən nin rızanı qazanmaq üçün xərclədim”,- deyər. Allah da ona:

“Xeyr, yalan danışsən. Sən var-dövləti nə qədər comərd insandır desinlər deyər xərclədin”, - deyir və üzüstə o da cəhənnəmə atılır. (Müslim, İmarət 152)

Bu xəbərdarlığa hər bir müsəlman qulaq asmalı və heç bir peşmançılığın fayda vermədiyi gündə peşman olmamaq üçün, dərin dünya yuxusundan oyanmalı və Allahın ona verdiyi nemətləri lehinə istifadə etməlidir.

Hər bir tələbəyə peyğəmbərlərin varisi biri olmağı təmənnə edirəm...

“Alimlər peyğəmbərlərin varisidir.”(Tirmizi, Əbu Davud)